

15.8.2016

Dnro 383/D.a.5/2016

Metsähallitus Metsätalous Oy
Juutua-Tuulispään erityisalue suunnittelu
Projektipäällikkö Pauliina Kulha
pauliina.kulha@metsa.fi
kirjaamo@metsa.fi

Asia: Juutua-Tuulispään erityisalue suunnittelun tavoitteiden asettelu
Viite: Pauliina Kulhan sähköposti 15.6.2016

Saamelaiskäräjät on nimittänyt Juutua-Tuulispään (jäljempänä *suunnittelualue*) erityisalue suunnitelman laatimiseen Akwé: Kon -työryhmän Metsähallituksen ja Saamelaiskäräjien luoman pysyvän mallin mukaisesti. Akwé: Kon -ohjeiden soveltamisessa eri luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisessa on ollut suuria eroja ja Saamelaiskäräjien ja sen nimittämän Akwé: Kon -työryhmän sekä paliskuntien kannanotot on otettu hyvin vaihtelevasti huomioon. Siksi Saamelaiskäräjät haluaakin Juutua-Tuulispään erityisalue suunnittelun yhteydessä muistuttaa, että Akwé: Kon -ohjeet edellyttävät, että hankkeiden ja suunnitelmien laatimisen tulisi perustua alkuperäiskansojen tarpeisiin ja näkemyksiin. Saamelaiskäräjien ja sen nimittämän Akwé: Kon -työryhmän sekä Hammastunturin ja Muddusjärven paliskuntien kannanotot on kirjattava ylös ja otettava tosiasiallisesti huomioon suunnitelman laatimisessa.

Suunnittelualue sijaitsee saamelaiskäräjälain 4 §:n mukaisella saamelaisten kotiseutualueella, jossa saamelaisilla on itsehallinto sekä poronhoitolain 2.2 §:n tarkoittamalla erityisesti poronhoitoon varatulla alueella, jossa maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Suunnittelualueella on saamelaisporonhoidolle erityistä merkitystä, eikä alueen suunnitelmalla saa heikentää saamelaiskulttuurin (ml. poronhoito ja käsityö) harjoittamisedellytyksiä. Suunnittelualue muulta maankäytöltä rajoitettuna alueena on erityisen tärkeä syys- ja talvilaidunalueena sekä Hammastunturin (syys- ja talvilaidun) että Muddusjärven paliskunnalle (talvilaidun), sillä muu maankäyttö, erityisesti metsätalous, paliskuntien muilla laidunalueilla ovat vähentäneet merkittävästi paliskuntien jäkälä- ja loppoalueita. Lisäksi Hammastunturin paliskunnan syys- ja talvierotusaita rakennelmineen sijaitsee Tupavaarassa, johon porot kuljetetaan virkistysmetsän seitsemästä eri osasta.

Suunnittelualueella on Hammastunturin paliskunnalle suuri merkitys myös kesällä, sillä siellä sijaitsevat paliskunnan vasomisalueet. Koska suunnittelualueen muuta maankäyttöä rajoitetaan, on poroilla suunnittelualueella edelleen edes jonkinlainen laidunrauha muihin lähialueisiin verrattuna. Laidunrauha vasomisaikana on välttämätöntä, sillä kantavien vaatimien häiriintymisen tiedetään aiheuttavan keskenmenoja, ennenaikaisia vasomisia sekä vasakuolleisuuden lisääntymistä. Laidunrauha on myös merkittävä tekijä saamelaiseen perinteiseen poronhoitoon olennaisesti kuuluvan laidunkiertöjärjestelmän onnistumisessa: mikäli laidunrauha alueella katoaa, siirtyvät porot rauhallisemmille alueille, eikä laidunkiertöjärjestelmä voi enää onnistua. Laidunkiertöjärjestelmän onnistuminen on vastaavasti välttämätöntä laidunten kantokyvyn turvaamiselle, riittävän luonnontilan säilyttämiselle sekä saamelaisen poronhoidon jatkuvuuden turvaamiselle.

Saamelaiskäräjät haluaa muistuttaa, että saamelainen poronhoito, jota alueella harjoitetaan, nauttii perustuslain 17.3 §:n sekä Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeussopimusten suojaa (mm. YK:n alkuperäiskansajulistus, YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva

kansainvälinen yleissopimus, sekä YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus). Saamelainen perinteinen poronhoito on lisäksi biodiversiteettisopimuksen artiklassa 10(c)¹ tarkoitettua alueen luonnonvarojen perinteistä käyttöä sekä artikla 8(j):n² nojalla suojattua saamelaisten biologisen monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kannalta merkittävää tietämystä ja käytäntöä. Metsähallitus on lisäksi metsähallituslain 6.2 §:n nojalla velvoitettu turvaamaan saamelaisten saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytykset (ml. poronhoito ja käsityö) sekä poronhoitolaissa säädettyjen velvoitteiden toteutuminen hallinnoimiensa luonnonvarojen hoidossa, käytössä ja suojelussa.

Inarissa 15.8.2016

Merk.

Tiina Sanila-Aikio
puheenjohtaja

Anni-Helena Ruotsala
ympäristösihteeri

Puheenjohtaja hyväksyi lausunnon 15.8.2016.

---

¹ Yleissopimuksen artikla 10 (c) velvoittaa sopimusosapuolia suojelemaan ja kannustamaan biologisten resurssien taanomaista käyttöä perinteisten kulttuuristen tapojen mukaisesti, jotka soveltuvat suojelun ja kestävän käytön vaatimukseen.

² Yleissopimuksen artikla 8(j): ”Sopimusosapuolien tulee kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti kunnioittaa, suojella ja ylläpitää biologisen monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kannalta merkittävää alkuperäiskansojen ja perinteisen elämänmuodon omaavien paikallisyhteisöjen tietämystä, innovaatioita ja käytäntöjä, sekä edistää ja laajentaa niiden soveltamista tämän tietämyksen, innovaatioiden ja käytäntöjen omistajien luvalla ja myötävaikutuksella sekä rohkaista tämän tietämyksen, innovaatioiden ja käytäntöjen käytöstä saatujen hyötyjen tasapuolista jakamista.” Suomessa biodiversiteettisopimuksen alkuperäiskansoja koskevat velvoitteet koskevat saamelaisia.